

Î N C H E I E R E

14 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului declarat de Serviciul Fiscal de Stat, în cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Platon Andrei împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil,

împotriva deciziei din 16 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Serviciul Fiscal de Stat și menținută hotărârea din 07 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 10 martie 2020, Platon Andrei a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 10 martie 2020, avocatul Doroftei Roman în interesele clientului Platon Andrei a depus o cerere privind furnizarea informației referitoare la plata impozitelor care urmează a fi achitate de către Platon Andrei, precum și pentru care operațiuni fiscale și care venituri, obținute în 2018, Platon Andrei urmează să calculeze și să achite impozite pe venit. La fel, s-a solicitat să le fie comunicat dacă în privința lui Platon Andrei au fost emise careva decizii sau sancțiuni, cu remiterea în adresa avocatului a copiilor de pe deciziile adoptate care îl vizează pe Platon Andrei.

Prin răspunsul nr. 26/4-05/2-30-830 din 11 martie 2020 a fost refuzat în furnizarea informației din motivul că avocatul nu a prezentat împuternicirile de rigoare, și anume o procură.

Asupra acestei decizii a fost formulată o cerere prealabilă, motivată de faptul că refuzul este ilegal și contravine normelor de drept material, și anume art. 244 din Codul fiscal.

Prin decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 148 din 02 iulie 2020, s-a respins contestația depusă de avocatul Doroftei Roman împotriva funcționarului fiscal al Direcției Generale administrare fiscală Centru.

Potrivit reclamantului, organul fiscal și-a încălcat obligațiile, deoarece nu a clarificat prompt, multilateral, exhaustiv și obiectiv circumstanțele privind furnizarea informației către avocat.

În acest sens, consideră că, decizia nr. 148 din 02 iulie 2020 urmează a fi recunoscută ca fiind ilegală, or, dispozițiile art. 30 alin. (2) din Codul administrativ relevă că, autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri care să afecteze situațiile juridice definitive sau drepturile dobândite, decât în situații în care, în condițiile stabilite de lege, acest lucru este absolut necesar pentru interesul public.

Mai mult, se atestă că refuzul de furnizare a informației nu este expus clar, corect și exhaustiv, fiind încălcate drepturile fundamentale ale contribuabilului.

Totodată s-a menționat că decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 148 din 02 iulie 2020 este defavorabilă reclamantului, fiind emisă contrar legislației în vigoare.

Reieșind din cele expuse, reclamantul a solicitat admiterea acțiunii în sensul formulat; recunoașterea ca fiind ilegal a refuzului nr. 26/4-05/2-30-830 din 11 martie 2020 prin care a fost respinsă cererea de furnizare a informației; anularea ca nelegitimă a deciziei Serviciului Fiscal de Stat nr. 148 din 02 iulie 2020.

Prin hotărârea din 07 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea; s-a recunoscut ilegal refuzul nr.26/4-05/2-30-830 din 11 martie 2020 prin care a fost respinsă cererea de furnizare a informației; s-a anulat ca ilegală Decizia Serviciului Fiscal de Stat nr.148 din 02 iulie 2020.

Prin decizia din 16 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Serviciul Fiscal de Stat și menținută hotărârea din 07 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că raporturile dintre furnizorul de informații și persoana fizică și/sau juridică în procesul de asigurare și realizare a dreptului constituțional de acces la informație sunt reglementate de legiuitor prin Legea cu privire la accesul la informație nr.982 din 11.05.2000, care în art.10 stabilește că persoana are dreptul de a solicita furnizorilor de informații, personal sau prin reprezentanții săi, orice informații aflate în posesia acestora, cu excepțiile stabilite de legislație. Dreptul persoanei de a avea acces la informații, inclusiv la informațiile cu caracter personal, nu poate fi îngădit decât în condițiile legii. Orice persoană care solicită acces la informații în conformitate cu prezenta lege este absolvită de obligația de a-și justifica interesul pentru informațiile solicitate. Iar art. 244 din Codul fiscal prevede că împuternicirile avocatului se certifică prin mandat, aceleași prevederi fiind înserate și în art. 80 alin. (7) din Codul de procedură civilă.

În speță, avocatul Doroftei Roman a anexat la cererea din 10 martie 2020 mandatul nr. 1486174 din 12 februarie 2020, potrivit căruia acesta este împuternicit să prezinte interesele lui Platon Andrei.

Reieșind din prevederile legale, instanța de apel a reținut că, pentru adresarea cu cerere către Serviciul Fiscal de Stat nu este necesar ca persoana să fie reprezentată atât prin mandat, cât și prin procură, or se constată că, prin conjuncția “sau” se indică necesitatea de a alege între două situații alternative, care se exclud una pe alta, adică fie în bază de mandat, fie în bază de procură.

Astfel, reieșind din cele menționate, instanța de apel a conchis că, la emiterea refuzului nr. 26/4-05/2-30-830 din 11 martie 2020 și a deciziei Serviciului Fiscal de Stat nr. 148 din 02 iulie 2020, Serviciul Fiscal de Stat nu și-a exercitat dreptul discreționar în conformitate cu scopul acordat de lege, or potrivit art. 137 alin. (1) - (4) din Codul administrative în exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. Dacă autoritatea publică poate decide discreționar și doar una din mai multe consecințe juridice este legală, atunci dreptul discreționar al autorității publice se reduce la alegerea consecinței juridice/soluției legale. Stările de fapt identice în esență se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv. Dacă într-un caz autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să își exercite dreptul discreționar în același mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică intenționează să își schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreționar în cazuri similare.

La 29 noiembrie 2022, Serviciul Fiscal de Stat a depus recurs împotriva deciziei din 16 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău. Ulterior, la 25 ianuarie 2023, Serviciul Fiscal de Stat a depus recurs motivat, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei decizii de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs s-a indicat că în cazul în care avocatul este împuternicit de către client cu alte drepturi decât cele stabilite de art. 81 din Codul de procedură civilă, acestea urmează a fi consemnate într-o procură, iar în mandat să fie specificat textul “Conform procurii anexate”.

La 25 ianuarie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat copia cererii de recurs lui Platon Andrei (f.d. 183), însă aceasta a fost restituită în adresa instanței cu mențiunea “necunoscut” (f.d. 185 verso).

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de recurs constată că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 16 noiembrie 2022, dispozitivul fiind notificat recurentului prin poșta electronică la 17 noiembrie 2022 (f.d. 168), iar decizia motivată – la 10 ianuarie 2023 (f.d. 173).

Astfel, depunerea recursului la 29 noiembrie 2022 (f.d. 169), cât și a recursului motivat la 25 ianuarie 2023 (f.d. 176), sunt în termen.

Examinând admisibilitatea recursului înaintat de Serviciul Fiscal de Stat, completul de judecată îl consideră drept inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este

inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din același cod, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne decizia instanței de apel contestată într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Instanța de recurs notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul de judecată ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul înaintat de Serviciul Fiscal de Stat.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată

d i s p u n e:

Recursul înaintat de Serviciul Fiscal de Stat se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva,

Judecători

Mariana Pitic,

Aliona Miron